

Kalataloushallinto toimialansa edistäjänä ja kalavarojen hoitajana

Arviointikyselyn tulokset vuodelta 2018

Kaija Saarni, Jari Setälä, Pekka Salmi, Juhani Mellanoura ja Karipekka Byman

Luonnonvarakeskus

Kysely, kohderyhmät ja vastaajien taustat

Tiedot kolmella nettikyselyllä (Webropol)

Alan yritykset

182 vastausta (122)

- Kalastus
  - Meritrooli
  - Rannikko
  - Sisävesi
- Kalanviljely
  - Meri
  - Sisävesi
  - Kiertovesi
  - Luonnonravinto-lammikko
- Jalostus ja kauppa
- Panosteollisuus
- Muu yritystoiminta

Muut sidostahot

112 vastausta (98)

- Kalatalousryhmä tai kalastusalue
- Alan elinkeino- tai neuvontajärjestö
- Vapaa-ajankalastusjärjestö
- Ympäristöjärjestö tai säätiö
- Tutkimus-, koulutus- tai kehitysorganisaatio
- Ympäristöviranomaisen
- Muu viranomaisen tai valtionhallinnon organisaatio

Alan hallinto itse

12 vastausta (19)

- MMM
  - Luonnonvara
  - Ruoka
  - Muu
- ELY-keskukset
  - Rannikko-Suomi
  - Järvi-Suomi
  - Pohjois-Suomi

PEILAUUS

Kysytyt asiat

Kalatalousrahaston hallinnoinnin arviointi

- Rahoitustukiin osallistuminen
- Hallinnoinnin onnistuminen
- Näkemys innovaatio-ohjelmista

Kalatalouden yleisten tavoitteiden arviointi

- Elinkeinojen edistäminen
- Luonnonvarojen hoito
- Hallinnon uudistuminen

Toimijakohtainen kiintiöjärjestelmä

Alan yhteistyön kehittyminen

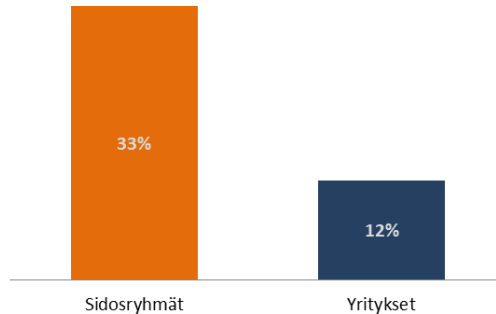
- Yhteistyö
- Ristiriidat ja konfliktit

Kokonaisarvio hallinnosta

- Kohteina vaikuttavuus ja tehokkuus
- Kouluarvosana 4 -10

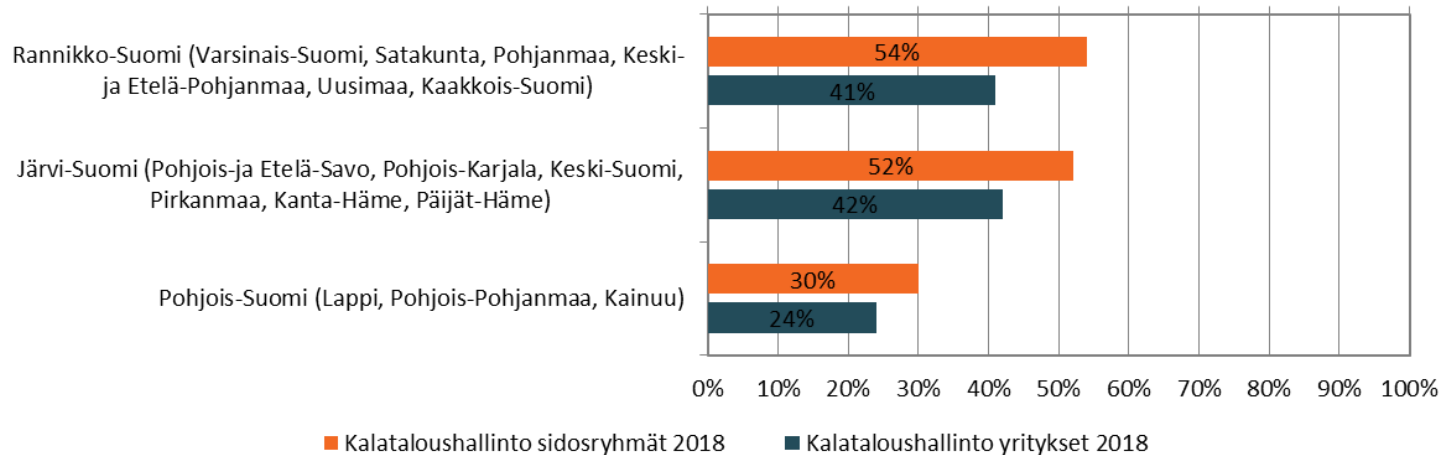
Yritysten ja sidosryhmien alueellisuus

Toimii koko maassa

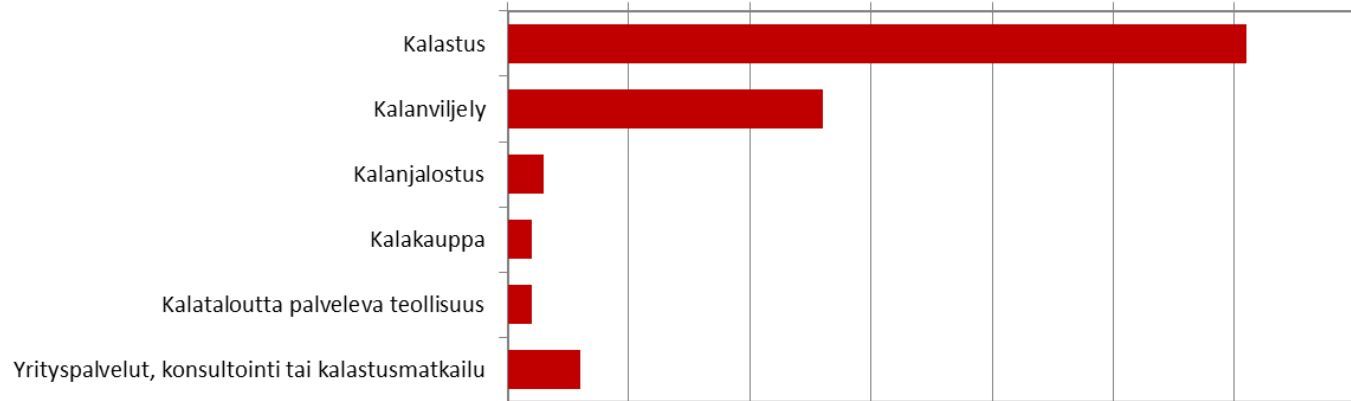
Kolmannes sidosryhmistä ja runsas 10 % yrityksistä toimii koko maassa.

Suuri osa yrityksistä ja sidosryhmistä toimii Rannikko- tai Järvi-Suomessa. Vajaa kolmannes toimii Pohjois-Suomessa.

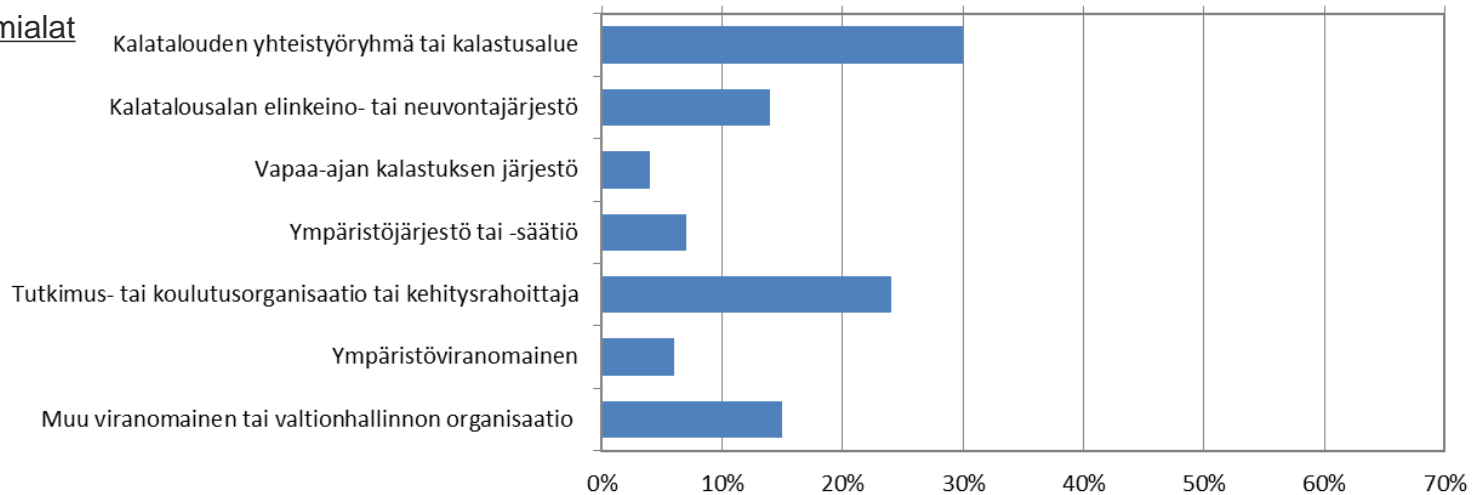

Kalatalousalan yritysten ja sidosryhmien toimialat

Kalatalousalan yritykset

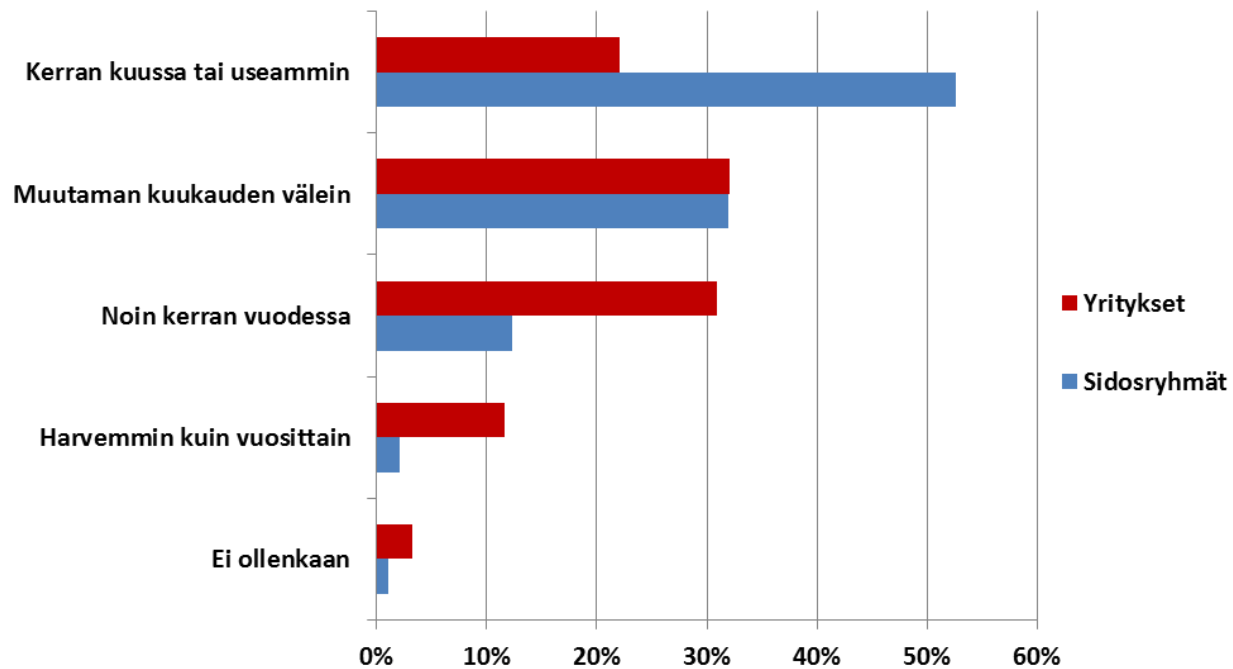

Sidosryhmien toimialat

Asiointitiheys hallinnon kanssa

Yritykset pitävät vähemmän yhteyttä kalataloushallintoon kuin sidosryhmät

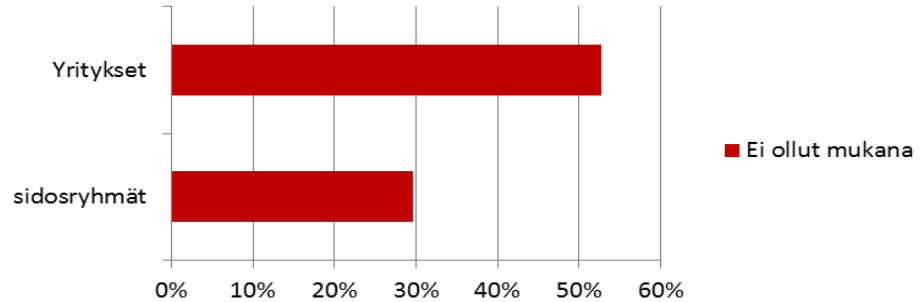

Kalatalousrahastojen hallinnointi

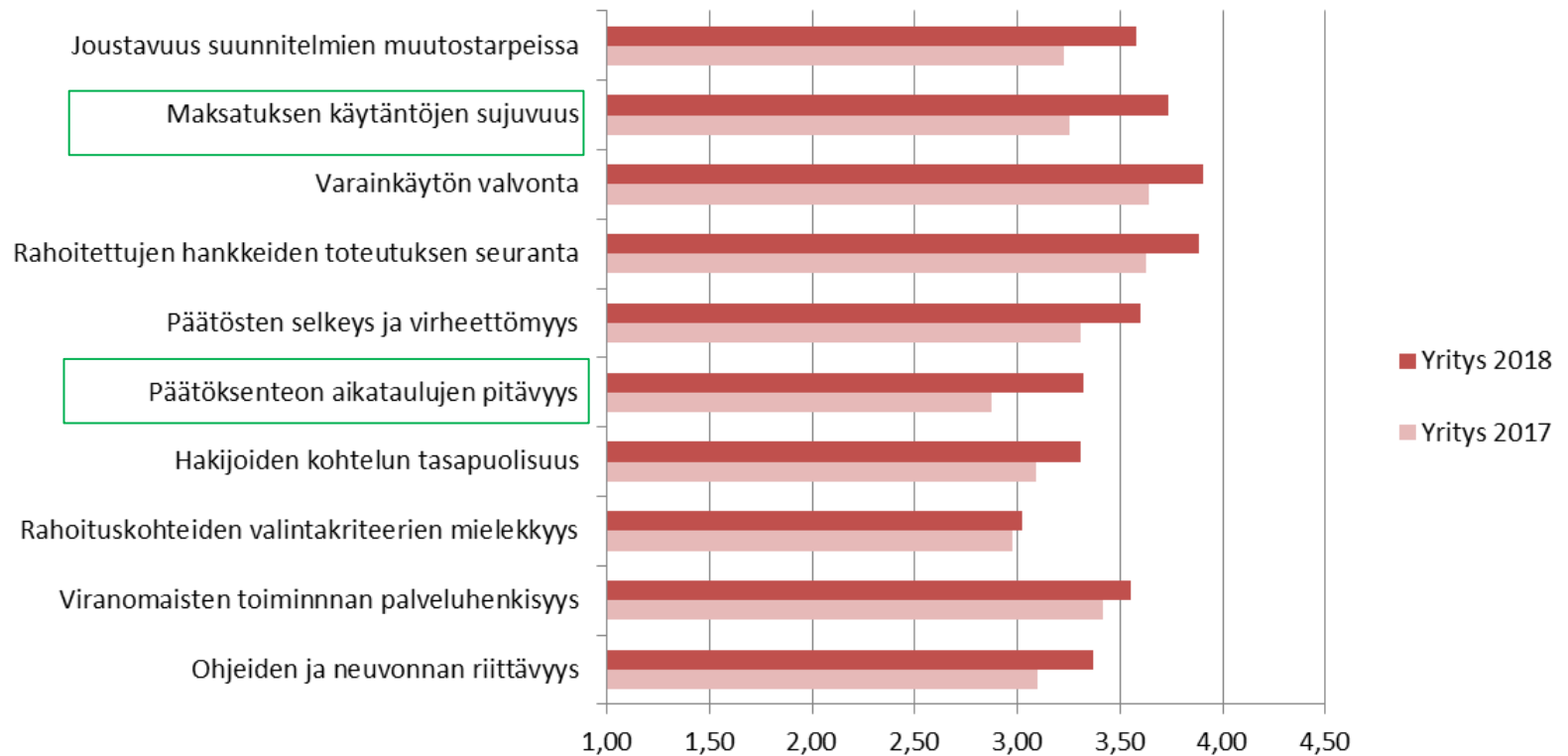

Rahoitustukeen osallistuminen ja yritysten syyt rahoitustuen hakemattomuuteen

Yli puolet yrityksistä ei ole osallistunut rahoitustukeen. Hakemattomuuden suurimpana syynä se, ettei yrityksellä on ollut siihen tarvetta

Yritysten näkemykset rahastohallinnoinnin onnistumisesta

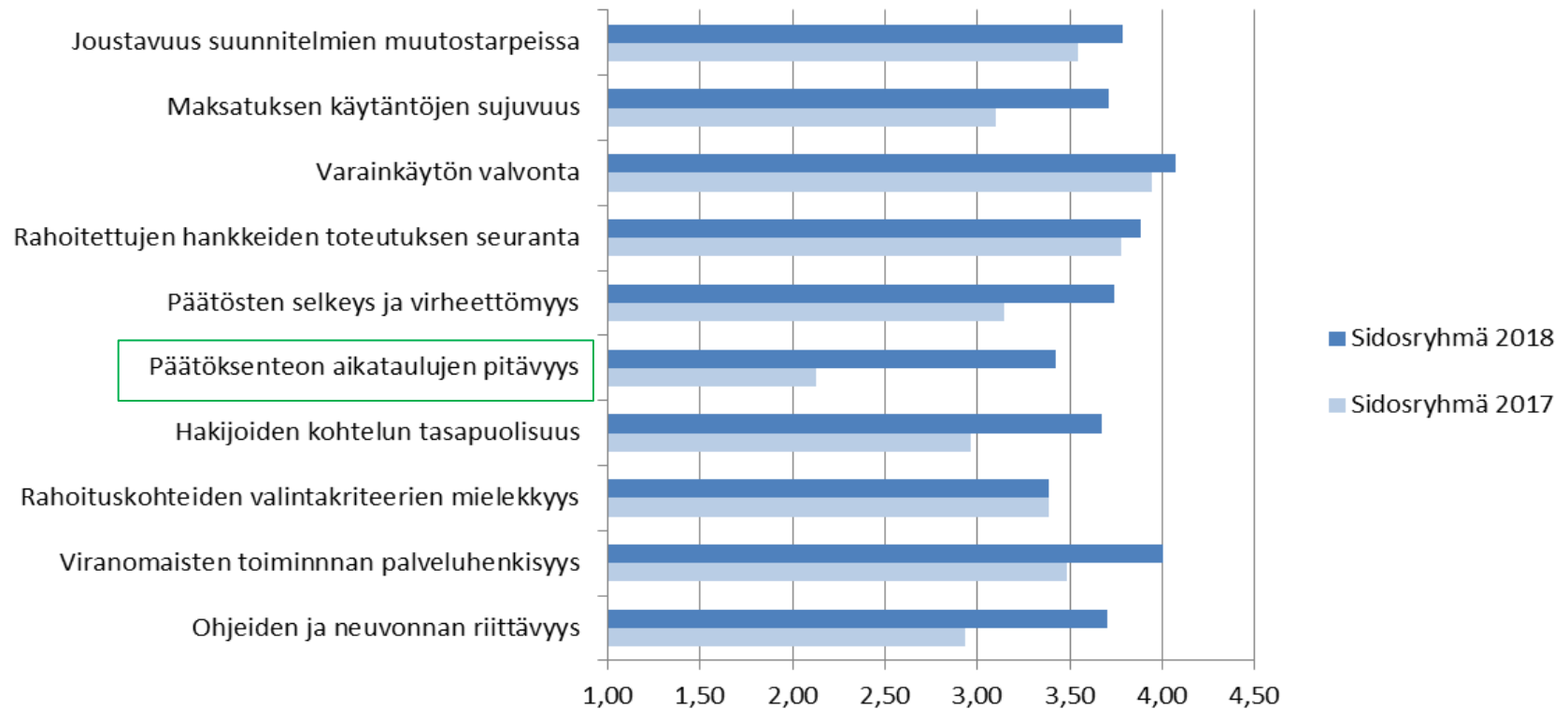

Asteikko:
 5 = erittäin hyvin
 4 = melko hyvin
 3 = ei hyvin eikä huonosti
 2 = melko huonosti
 1 = erittäin huonosti

Yritysten mielestä hallinnon toiminta on parantunut

Eniten parantuneet

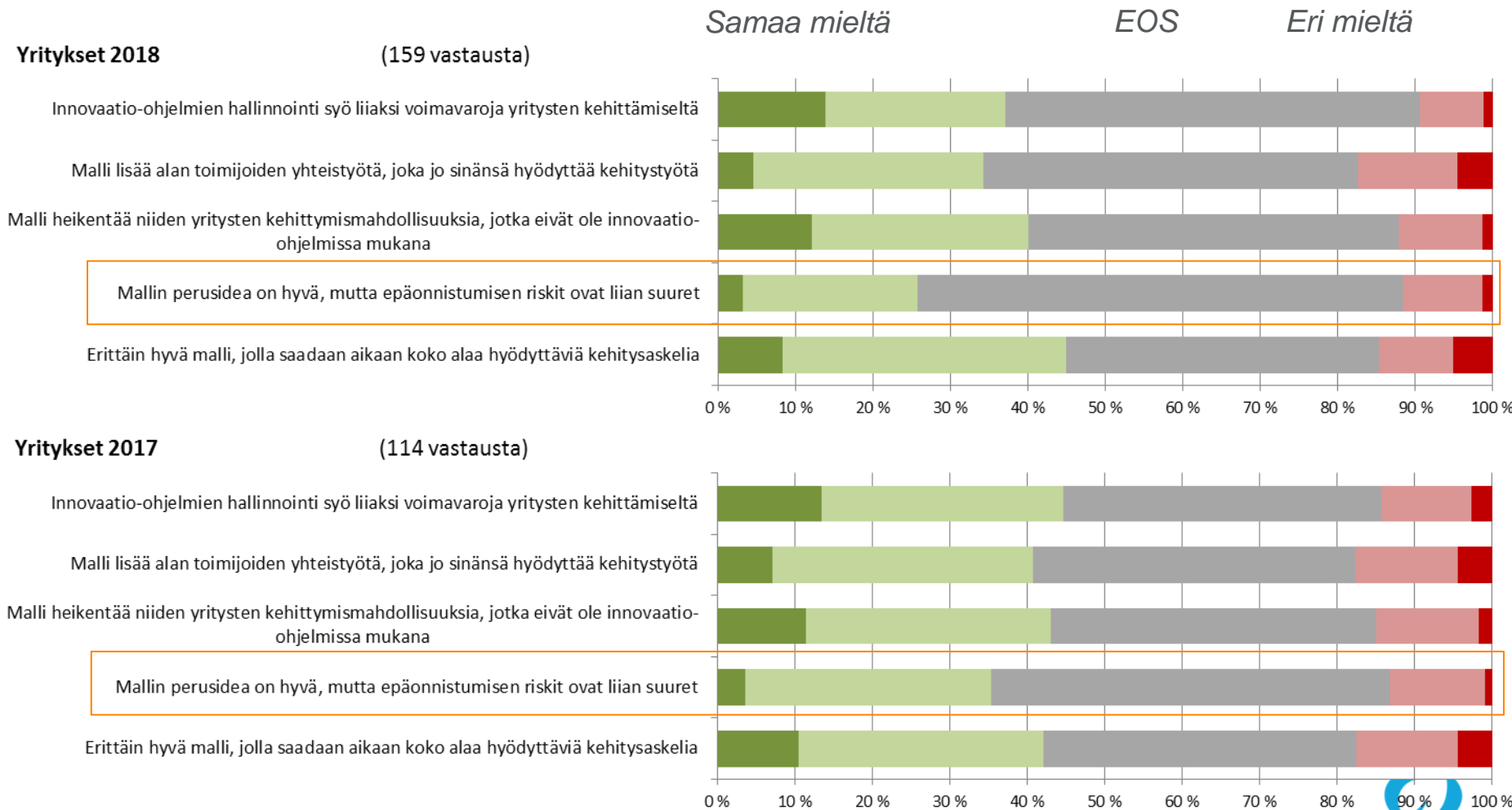
Sidosryhmien näkemykset rahastohallinnoinnin onnistumisesta

Asteikko:
 5 = erittäin hyvin
 4 = melko hyvin
 3 = ei hyvin eikä huonosti
 2 = melko huonosti
 1 = erittäin huonosti

Myös sidosryhmien mielestä hallinnon toiminta on parantunut. Eniten parantunut

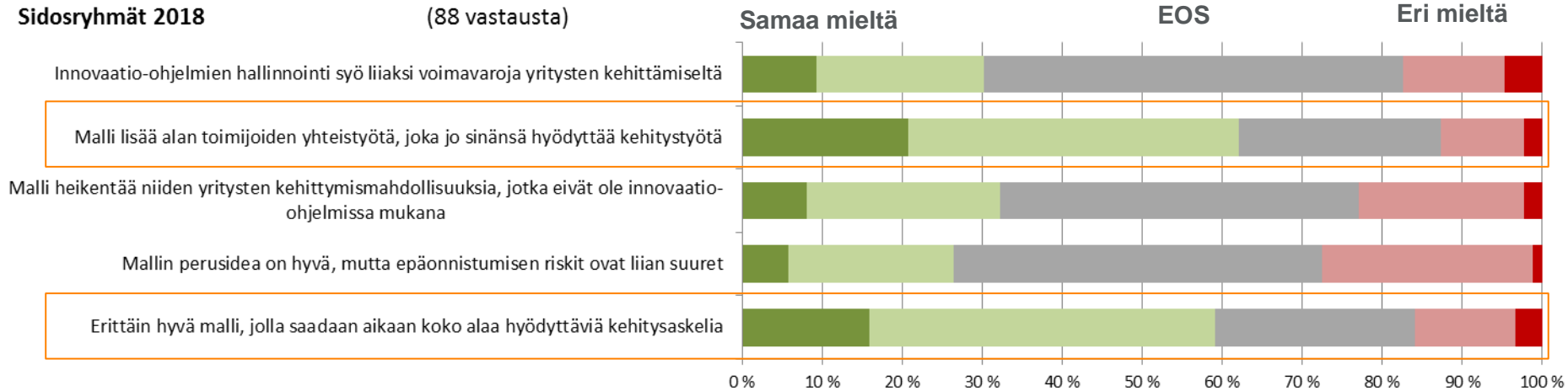
Yritysten näkemykset innovaatio-ohjelmista vuonna 2018 ja 2017

Sidosryhmien näkemykset innovaatio-ohjelmista vuonna 2018 ja 2017

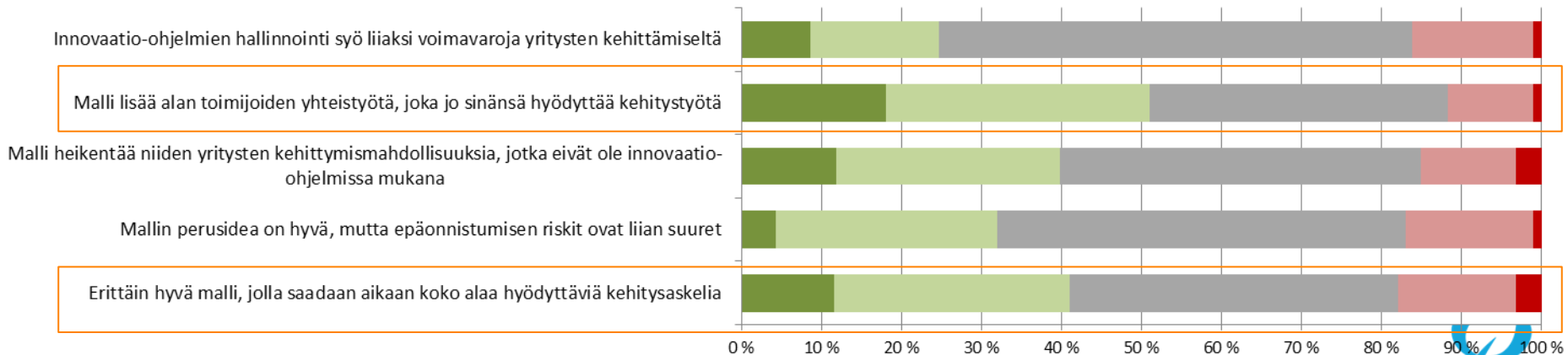
Sidosryhmät 2018

(88 vastausta)

Sidosryhmät 2017

(95 vastausta)

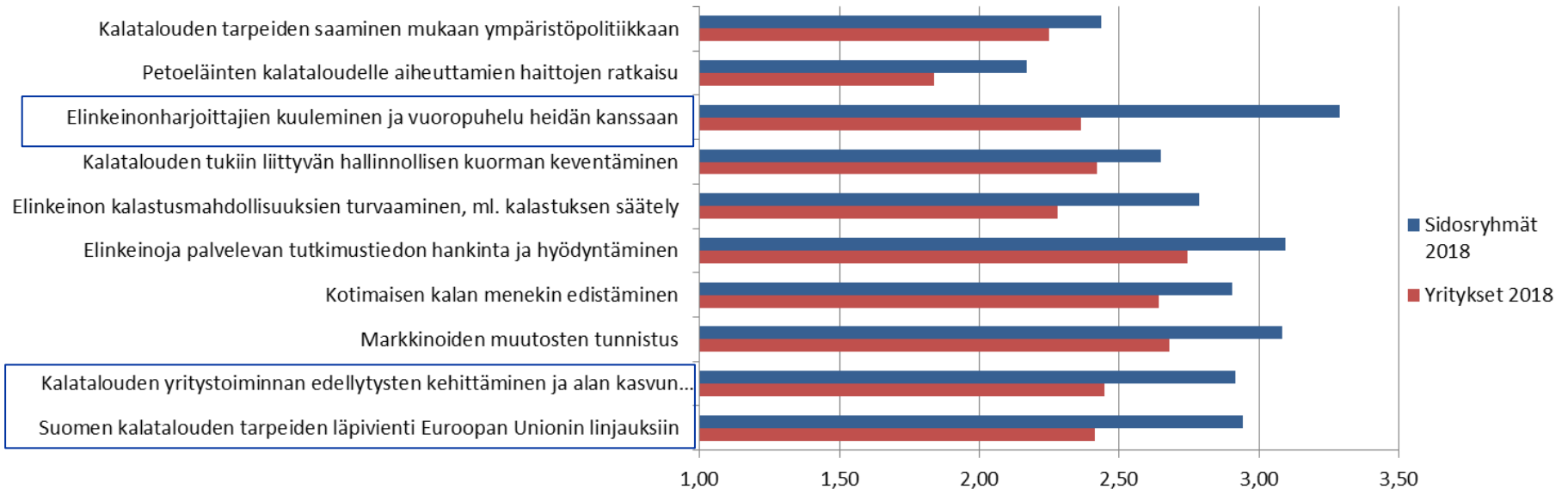

Yhteenveto rahaston hallinnosta

- Rahastojen hallinnointi on parantunut viime vuodesta. Etenkin aikataulutukset ja maksatus ovat aiempaa luotettavampia ja sujuvampia.
- Sidosryhmät olivat yrittäjiä tyytyväisempiä rahaston hallintoon. He pitivät hallinnon palveluhenkisyyttä hyvänä.
- Näkemykset innovaatio-ohjelmista ovat hajanaiset
  - Edelleen suurin osa yrittäjistä ei osaa kertoa mielipidettään
  - Sidosryhmien näkemys innovaatio-ohjelmista on edellisvuotta myönteisempi. Enemmistö piti mallia hyvänä, koska se lisää yhteistyötä ja hyödyntää koko alan kehitystä.

Onnistuminen kalatalouden strategisissa tavoitteissa

Yritysten ja sidosryhmien näkemykset kalatalouden elinkeinojen edistämisestä 2018

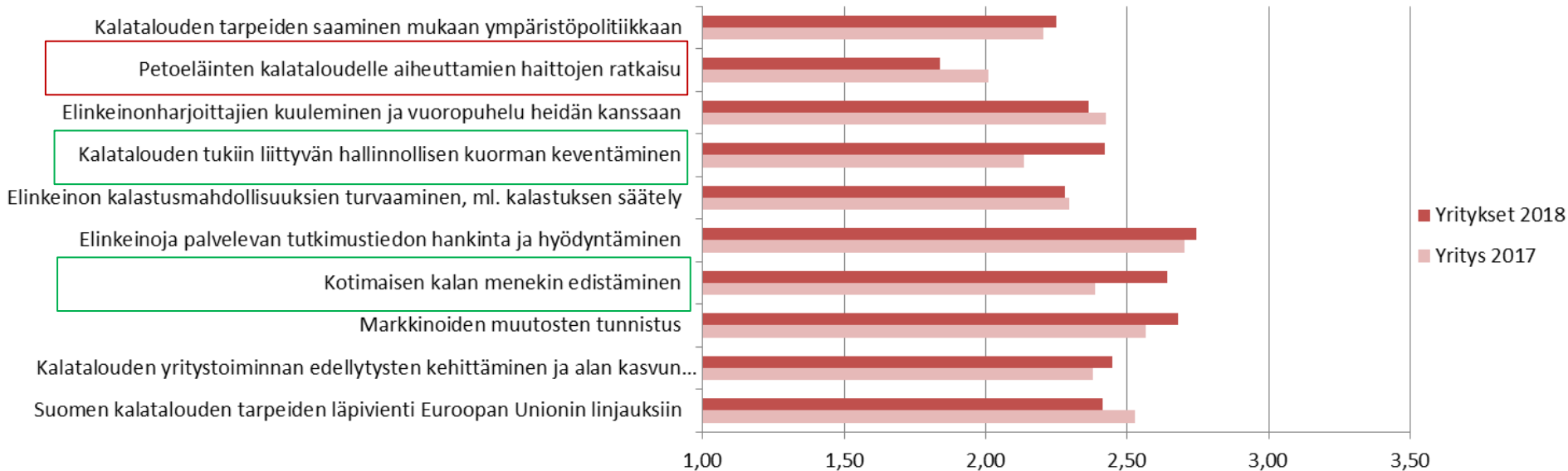
Yritykset sidosryhmiä kriittisempiä

Suuria näkemuseroja

Asteikko:
 5 = erittäin hyvin
 4 = melko hyvin
 3 = ei hyvin eikä huonosti
 2 = melko huonosti
 1 = erittäin huonosti

Yritysten näkemykset kalatalouden elinkeinojen edistämisestä vuonna 2018 ja 2017

Yritysten näkemykset ovat edelleen heikot

Näkemyksen peto-ongelman edelleen heikentyneet
Parannusta hallinnoinnissa ja menekin edistämisessä

Parantunut

Heikentynyt

Asteikko:

5 = erittäin hyvin

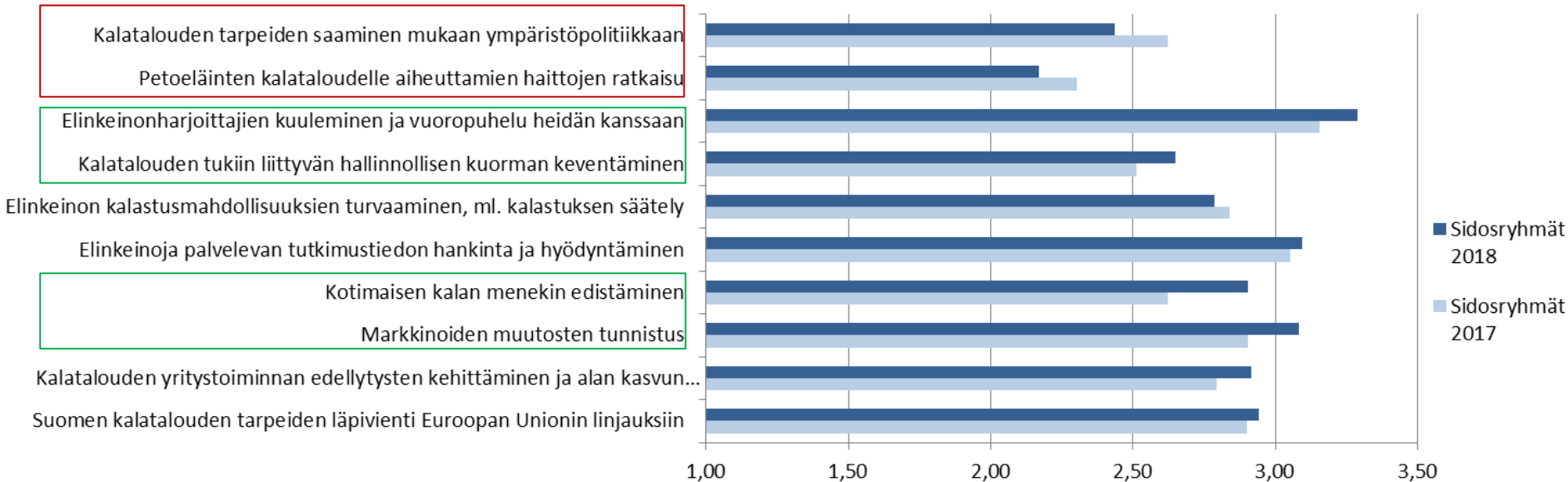
4 = melko hyvin

3 = ei hyvin eikä huonosti

2 = melko huonosti

1 = erittäin huonosti

Sidosryhmien näkemykset kalatalouden elinkeinojen edistämisestä vuonna 2018 ja 2017

Sidosryhmien näkemykset ovat parantuneet

Mutta heikennystä ympäristöpolitiikassa ja petoeläinten aiheuttamien vahinkojen ratkaisemisessa

Parantunut

Heikentynyt

Asteikko:

5 = erittäin hyvin

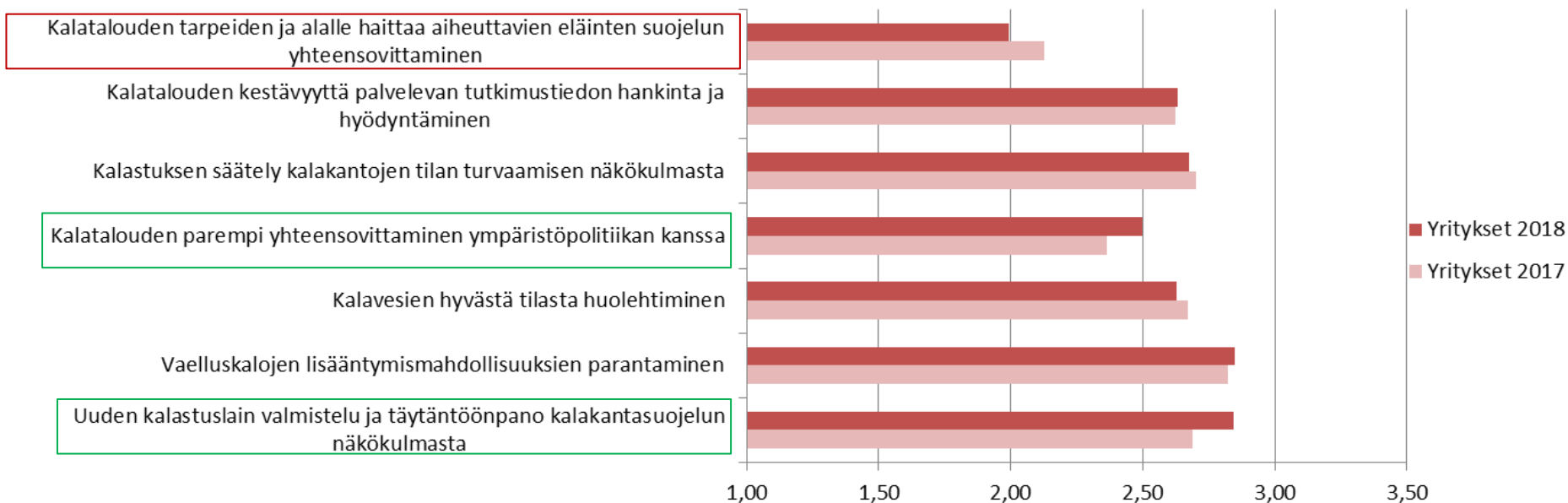
4 = melko hyvin

3 = ei hyvin eikä huonosti

2 = melko huonosti

1 = erittäin huonosti

Yritysten näkemykset luonnonvarojen hoidosta vuonna 2018 ja 2017

Yritysten näkemykset ovat edelleen heikot

Parantunut

Heikentynyt

Asteikko:

5 = erittäin hyvin

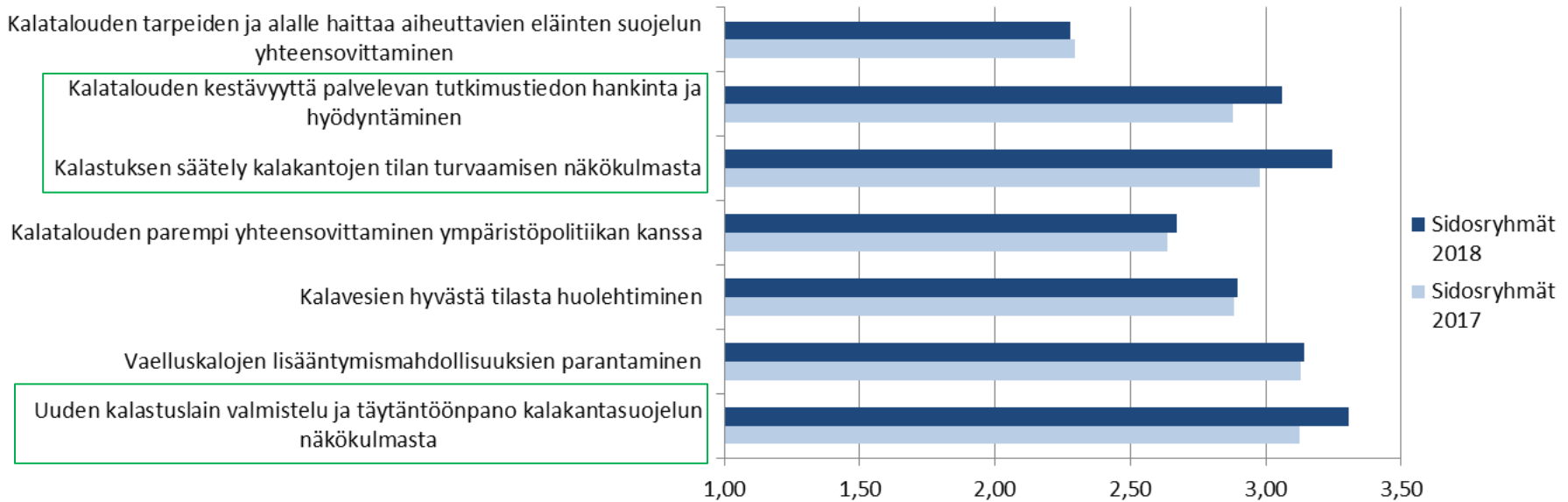
4 = melko hyvin

3 = ei hyvin eikä huonosti

2 = melko huonosti

1 = erittäin huonosti

Sidosryhmien näkemykset luonnonvarojen hoidosta vuonna 2018 ja 2017

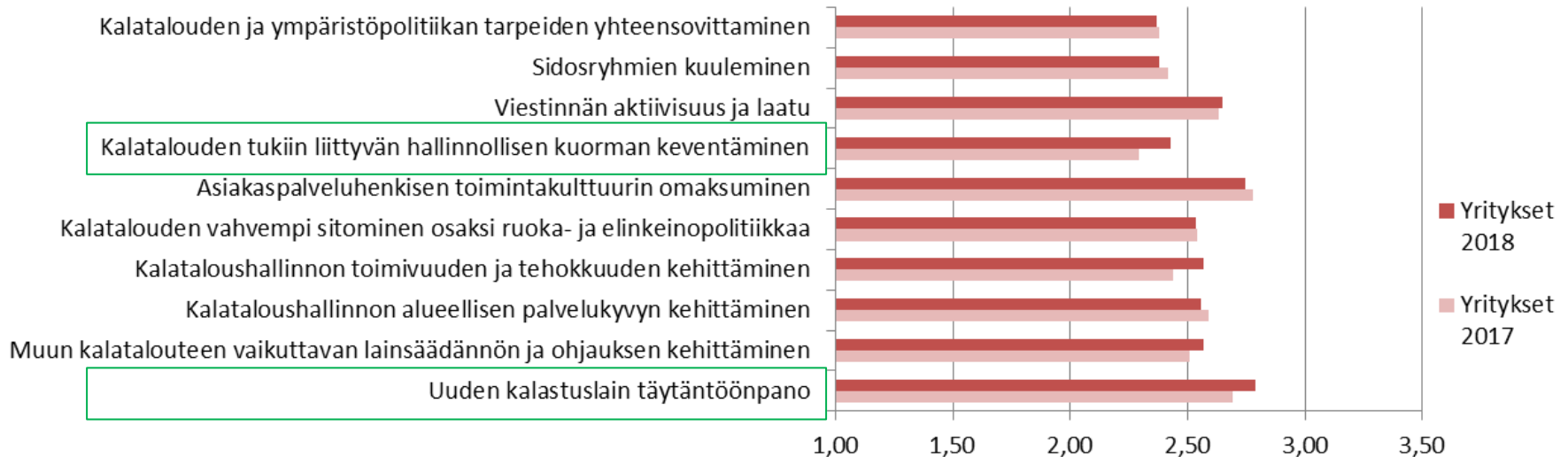

Sidosryhmien näkemykset ovat parantuneet. Kalatalouden ja eläinten suojelun yhteensovittamisessa edelleen ongelmia

Parantunut

Asteikko:
 5 = erittäin hyvin
 4 = melko hyvin
 3 = ei hyvin eikä huonosti
 2 = melko huonosti
 1 = erittäin huonosti

Yritysten näkemykset hallinnon kehittämisestä vuonna 2018 ja 2017

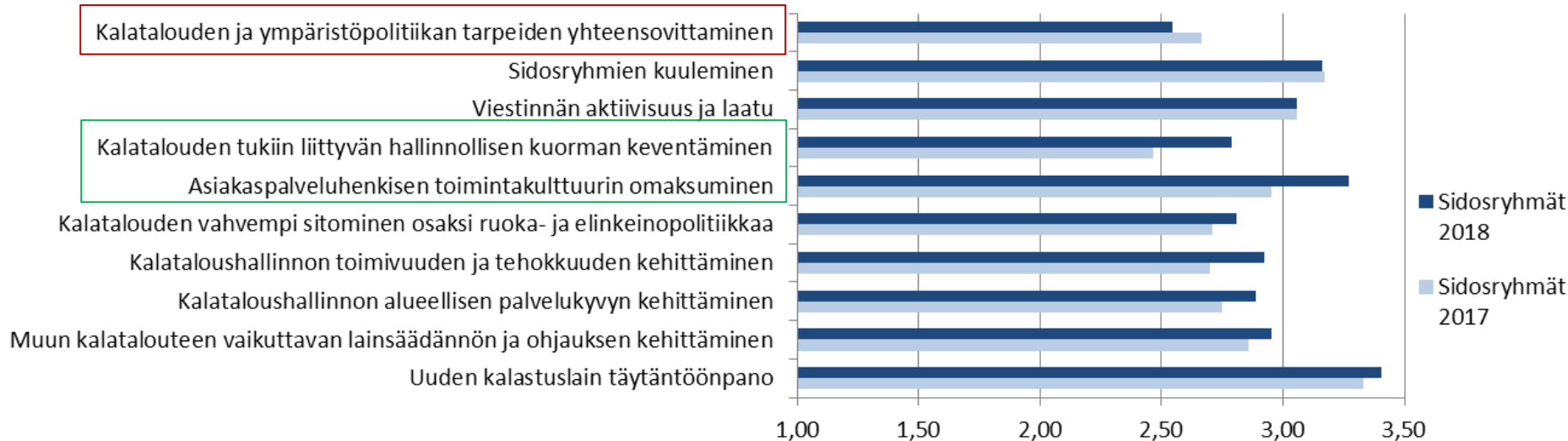

Yritysten mielestä hallinnossa ei suuria muutoksia

Parantunut

Asteikko:
 5 = erittäin hyvin
 4 = melko hyvin
 3 = ei hyvin eikä huonosti
 2 = melko huonosti
 1 = erittäin huonosti

Sidosryhmien näkemykset hallinnon kehittämisestä vuonna 2018 ja 2017

Sidosryhmien mielestä hallinto on parantunut

Parantunut
Heikentynyt

Asteikko:
5 = erittäin hyvin
4 = melko hyvin
3 = ei hyvin eikä huonosti
2 = melko huonosti
1 = erittäin huonosti

Yhteenveto kalatalouden tavoitteiden saavuttamisessa

Kalatalousalan elinkeinojen edistäminen

- Yritykset kokivat, että elinkeinon edistämisessä on edelleen ongelmia
- Yritysten ja sidosryhmien mielestä hallinnon kyky ratkaista petoeläinten aiheuttamia ongelmia jäi edellisvuotta heikommaksi

Luonnonvarojen hoito

- Yritysten näkemykset ovat edelleen heikot
- Sidosryhmien näkemykset hieman parantuneet
- Yritysten ja sidosryhmien mielestä edelleen kaikkein heikoimmin hallinto on onnistunut yhteensovittamaan kalatalouden tarpeita ja haittaa aiheuttavien eläinten suojelua

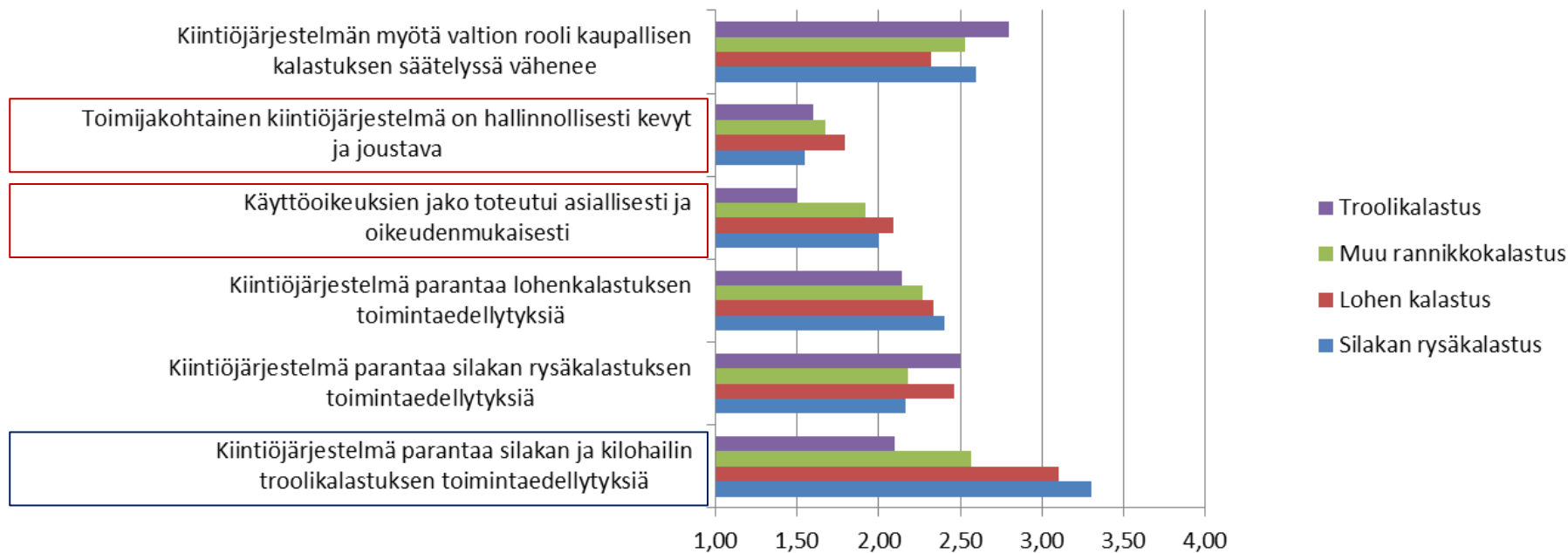
Hallinnon kehittäminen

- Sidosryhmät yrittäjiä tyytyväisempiä

Toimijakohtainen kiintiöjärjestelmä

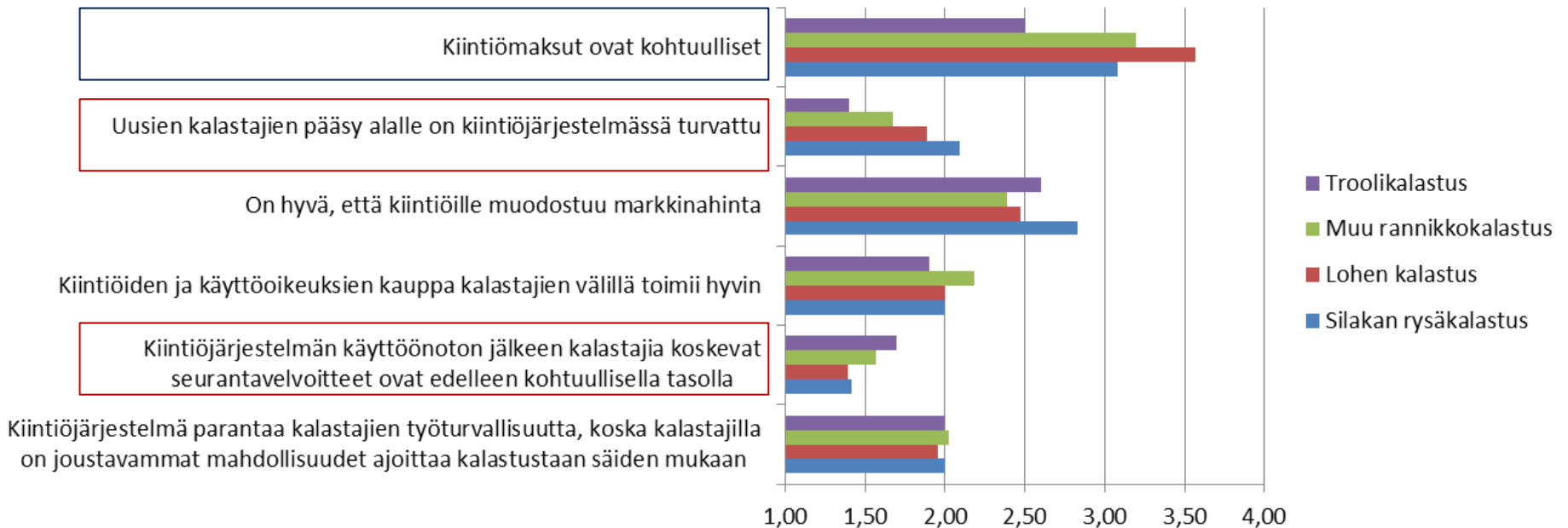
Eri kalastajaryhmien näkemyksiä toimijakohtaisesta kiintiöjärjestelmästä

Näkemykset olivat kriittisiä
Hallintoa pidettiin raskaana. Käyttöoikeuksien jakoa kritisoitiin
Näkemykset trootikalastuksen toimintaedellytyksistä vaihtelivat

Asteikko:
5 = erittäin hyvin
4 = melko hyvin
3 = ei hyvin eikä huonosti
2 = melko huonosti
1 = erittäin huonosti

Eri kalastajaryhmien näkemyksiä toimijakohtaisesta kiintiöjärjestelmästä

Näkemykset olivat kriittisiä

Seurantavelvoitteita pidettiin kohtuuttomina

Järjestelmän katsottiin turvaavan heikosti uusien kalastajien pääsyn

Mutta kiintiömaksuja pidettiin kohtuullisina

Asteikko:

5 = erittäin hyvin

4 = melko hyvin

3 = ei hyvin eikä huonosti

2 = melko huonosti

1 = erittäin huonosti

Yhteenveto toimijakohtaisen kiintiöjärjestelmän toimivuudesta

Kiintiöjärjestelmässä nähtiin monia ongelmia

- Käyttöoikeuksien jakoa ei ole oikeudenmukaisena
- Kalastajiin kohdistuvia seurantavelvoitteet eivät ole kohtuullisia
- Järjestelmä ei turvaa uusien kalastajien alalle päästy
- Kiintiöjärjestelmien kauppa kalastajien välillä ei toimi hyvin

Kiintiöjärjestelmän positiivisia puolia olivat

- Kiintiömaksut ovat kohtuulliset

Ristiriidat ja yhteistyö

- avoimet kysymykset

Vuoropuhelu ja yhteistyö kalatalouden organisaatioissa, verkostoissa ja hankkeissa

- Alueellisen kalatalousviranomaisten rooli on merkittävä vesialueiden hoidon ja kalastuksen kehittämiseksi
- Suurempi osa kalastonhoitomaksuista jaettava kentälle
- Kalatalousalueet ovat laajoja ja paikallinen tietämys voi jäädä puutteelliseksi
- Hallinnon toimenpiteiden toivotaan nykyistä enemmän käytännön läheisyyttä ja tuloksellisuutta
- Päätöksentekoon halutaan enemmän alueellista vaikuttavuutta

Ristiriidat säilyneet voimakkaina

- Vapaa-ajan kalastus on saanut liian suuren roolin useissa kalastukseen liittyvien sääntöjen luomisessa
- Hallinto ei huomio tarpeeksi virkistys ja matkailunäkökohtia, vaan panostaa yksipuolisesti ammattikalastukseen.

- Vesiviljelyn runnominen merelle avokasseihin sekä hylkeiden ja merimetsojen vihapuhe olisi syytä lopettaa.
- Merikasvatuksen lupia kiristetään ja uusia vaikea saada. Rannikkokalastus tukehtuu hylje- ja merimetso-ongelmiin.

Kalatalousalan yhteistyö ja alan kehittäminen

Alan yhteistyö on edistynyt kiitettävästi, mutta alaa uhkaa näivettyminen

Kalatalousalan yritysten tukeminen

- Alalle saatava nuoria yrittäjiä
- Kotimaiseen kalan kasvatukseen lisää resursseja
- Pienimuotoista rannikkokalastusta tuettava
- Kala-alaa eteenpäin vievien yritysten tukeminen tärkeää

Hallinnon kehittäminen

- Aluehallinnon uudistuksessa on huolehdittava, että kalataloushallinnon asema ja itsenäisyys mm. kalatalouteen liittyvän yleisen edun valvojana varmistuu

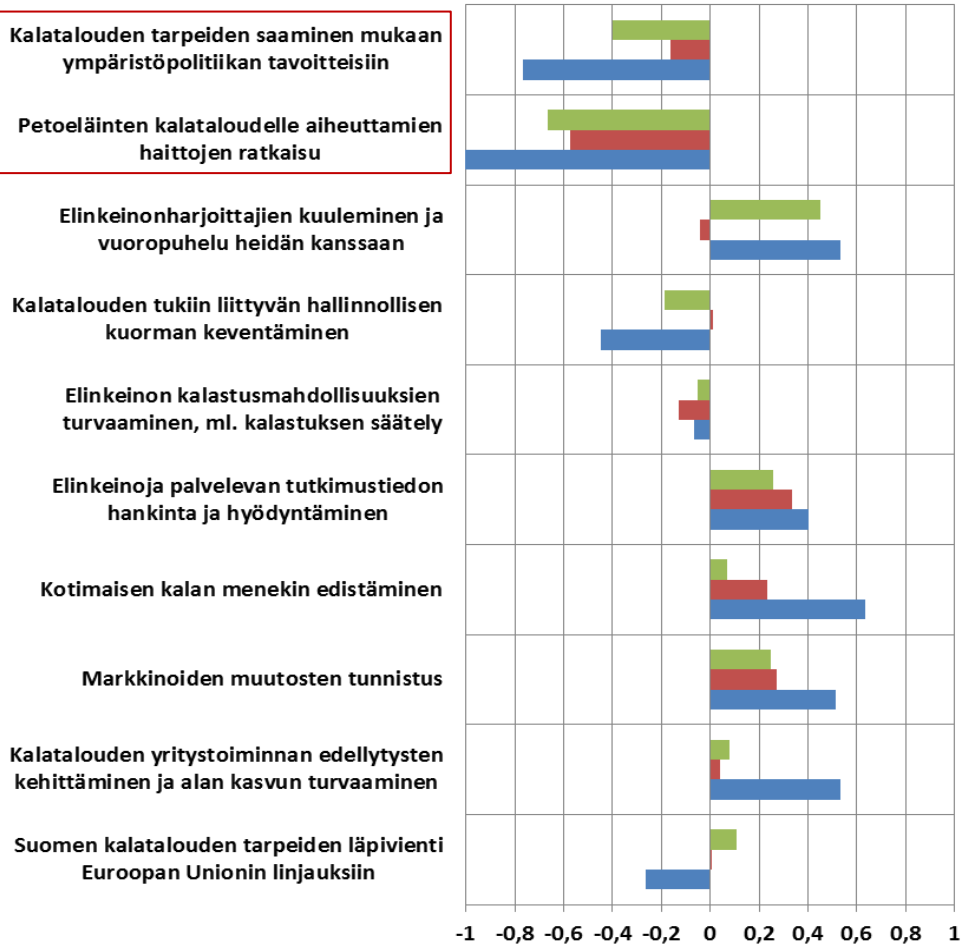
Vaelluskaloille estoton kulku

Hallinnon näkemys

Hallinto elinkeinojen edistäjänä

Kalatalouden tarpeiden saaminen mukaan ympäristöpolitiikan tavoitteisiin
 Petoeläinten kalataloudelle aiheuttamien haittojen ratkaisu

Vastaajaryhmien arvioiden poikkeamat ryhmän omasta keskiarvosta

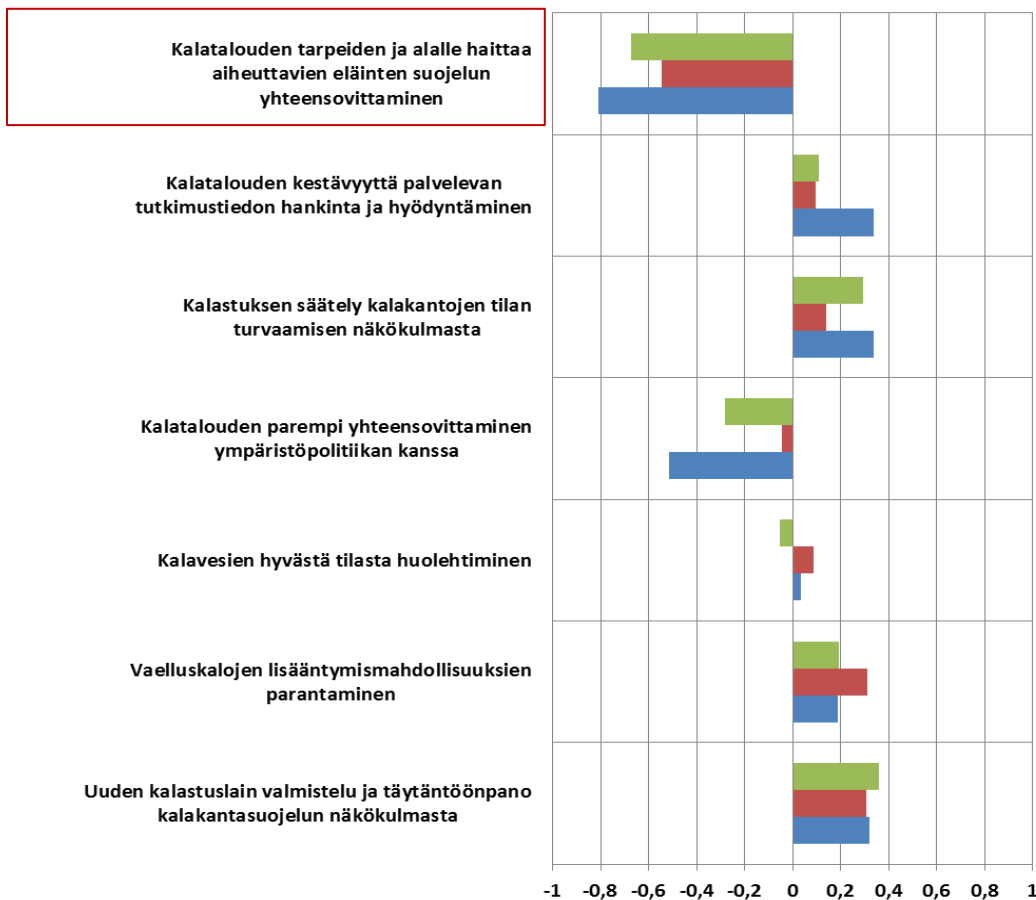
■ Sidosryhmät (ka = 2,84)
 ■ Yritykset (ka = 2,41)
 ■ Hallinto (ka = 3,27)

keskimääräistä huonommin

keskimääräistä paremmin

Hallinto kalavarojen ja kalavesien vaalijana

Vastaajaryhmien arvioiden poikkeamat ryhmän omasta keskiarvosta

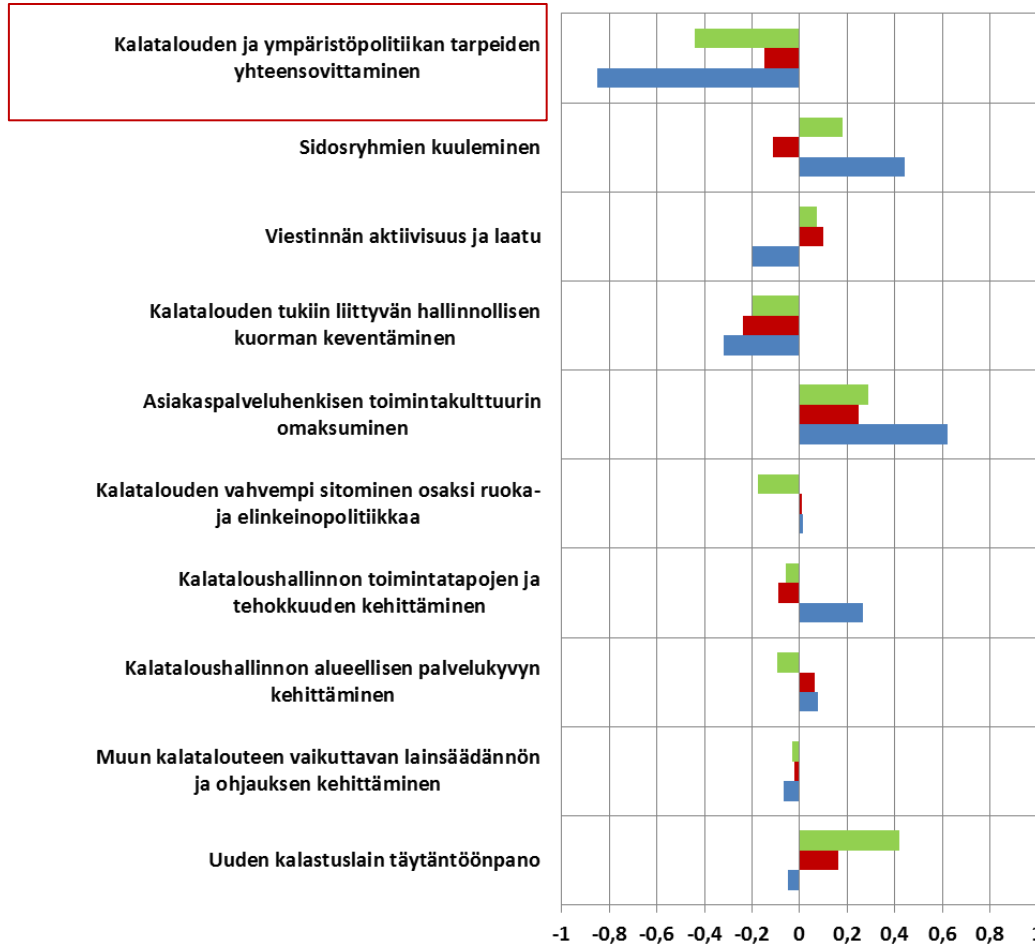
■ Sidosryhmät (ka = 2,95)
 ■ Yritykset (ka = 2,54)
 ■ Hallinto (ka = 3,36)

keskimääräistä huonommin

keskimääräistä paremmin

Hallinto oman toimintansa kehittäjänä

Vastaajaryhmien arvioiden poikkeamat ryhmän omasta keskiarvosta

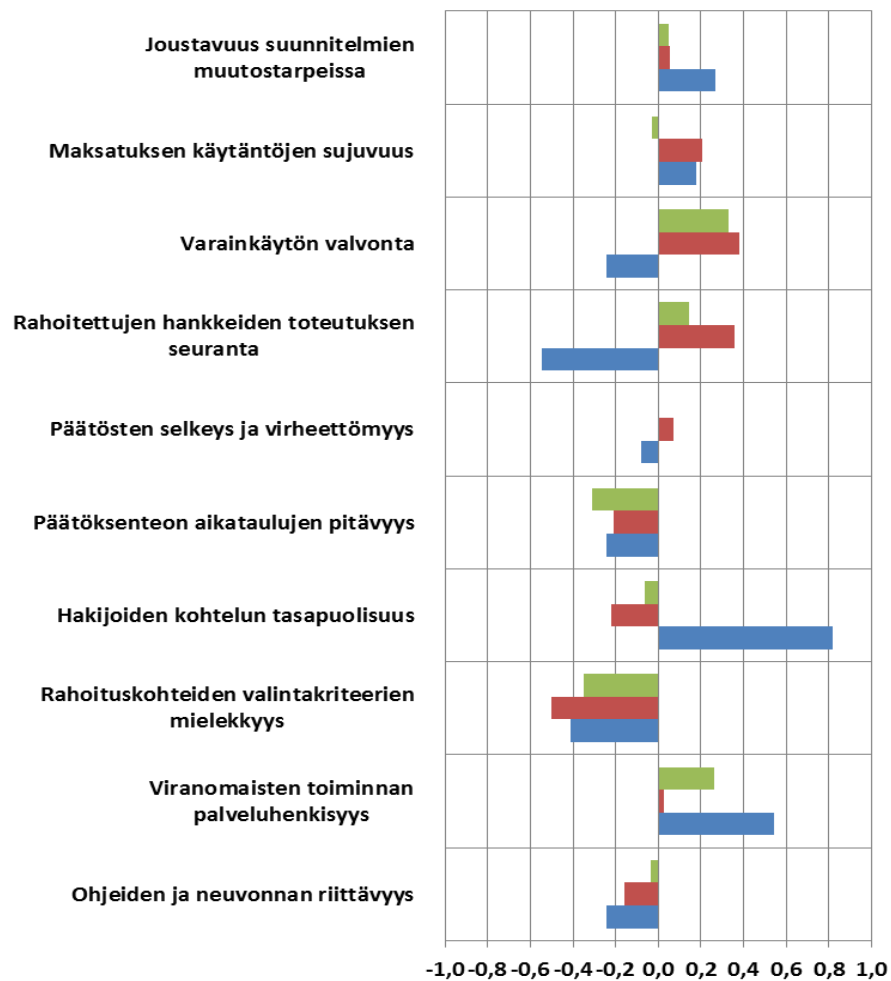
■ Sidosryhmät (ka = 2,98)
■ Yritys (ka = 2,53)
■ Hallinto (ka = 3,65)

keskimääräistä huonommin

keskimääräistä paremmin

Hallinto rahastosta vastaavana

Vastaajaryhmien arvioiden poikkeamat ryhmän omasta keskiarvosta

■ Sidosryhmät (ka = 3,74)
■ Yritykset (ka = 3,53)
■ Hallinto (ka = 3,91)

keskimääräistä huonommin

keskimääräistä paremmin

Koulutodistus ja muutos viime vuoteen verrattuna

Sidosryhmä	Rannikko-Suomi	Järvi-Suomi	Pohjois-Suomi
Kalastajat	5,7	↓ 6,6	↑ 6,5
Kalanviljelijät	↓ 6,7	↓ 6,6	6,6
Muut yritykset	↑ 6,8	↑ 6,9	↑ 6,5
Kalastusalueet ja alan elinkeinojärjestöt	6,9	6,4	↓ 6,8
Tutkimus,- koulutus- ja kehitysorganisaatiot	7,4		
Ympäristöviranomaiset ja -järjestöt	7,4		

↑ Nousua yli 0,3 yksikköä

↓ Laskua yli 0,3 yksikköä

Yleisiä johtopäätöksiä

- Rahaston hallinnointi on parantunut
- Yritysten mielestä kalatalouden tavoitteiden saavuttamisessa on edelleen ongelmia
- Sidosryhmien mielestä tavoitteiden saavuttamisessa on edistytty
- Yrittäjillä, sidosryhmillä ja hallinnolla on yhtenäinen näkemys siitä, että ympäristö- ja petopolitiikkaan liittyvät tehtävät ovat kalatalouden kriittisimpiä ongelmia
- Kalastajien mielestä uudessa kiintiöjärjestelmässä on monia epäkohtia
- Alueellisen toiminnan tasossa ei suuria eroavaisuuksia

Kiitos